

MÁJUSI RAVATAL

László Lóránt nem kanyarodott le időben a főútról, elvétette az irányt, pedig indulás előtt kétszer is megnézte a térképet, hogy merre van az az istenverte, külvárosi temető. A kényszerű és körülményes manőverrel értékes perceket vesztett, pedig most semmiképp sem akart elkésni, persze, korábban sem kívánt érkezni, hiszen a pontatlanságnál is jobban gyűlölte a közhelyes és képmutató fecsegést, amire ilyenkor mindig számíthatott. Szerencsére, a főkapuhoz közel sikerült leparkolnia, a búfelejtő kocsmá mellé, amely áramszünet miatt éppen zárva volt. A temető előtti bódék szegényes kínálata és a poros műanyag liliomok láttán örült, hogy kedvenc üzletében már előre gondoskodott a virágról. Az Audi csomagtartójából kiemelte a csokrot, majd határozott lépésekkel a ravatalozó irányába indult. A bejáratnál néhányan ácsorogtak, köztük húzódott meg frissen kinevezett titkárnője is. Fitos orra piroslott a hidegtől. A férfi biccentett feléje, ezt egyben a többieknek szóló üdvözlésként is lehetett értelmezni, mivel a kint várakozó hölgykoszorú tagjai bólintással válaszoltak. A koporsó előtt meghajolt, egy percig összekulcsolt kézzel állt, aztán keresztet vetett, majd a földre helyezte a krepp-papírral körbefont vajszerű szellőrózsákat. Rögtön utána lépett be a pap a sötét terembe, ahol a két kandeláber már fullasztó, fekete füstöt eregett. László Lóránt, a Jó Szándék Alapítvány elnöke az utolsó széksor mögé húzódott, végigsimított deres halántékán, aztán behunyt szemmel hallgatta a kántálást, mert zavarta, hogy a reverenda alól kirítt a fiatal tisztelendő sáros túrabakancsa és szürkéslila kordnadrágja. Ez az öltözék, megítélése szerint, a lelkeszi hivatás megcsúfolását jelentette, és egyben az elhunyt iránti tiszteletlenségre és közönyre vallott.

Most megint, mint már idefelé jövet is annyiszor, az a május elseje jutott eszébe, amikor övé lett Ildikó.

A felvonulás után kettesben vitték vissza a zászlókat az alagsori raktárba, és miközben a sarokba állították a rudakat, szálla szűrődött a szeleburdi lány tenyerébe. A felnőtt férfi tőle szokatlan gyengésséggel próbálta kipiszkálni az irdatlan fekete fadarabot. Megnyomta a tátongó nyílást, azonnal meggyipiros cseppek buggyantak elő, és csordultak végig a finom, fehér bőrön. Lóránt hagyta, hogy jól kivérezzen, aztán ajkával óvatosan kiszívta a sebet, majd hirtelen támadt szenvedéllyel csókolgatni kezdte a megszeppent fruska vékony csuklóját.

– Jaj, ne – tiltakozott félszegen Ildikó –, koszos a kezem!

Lóránt a vér ízétől vagy talán a felhevült női test izgató illatától szédült meg, maga sem tudta. Elködösült a tekintete. Szorosan magához húzta és mohón szájon csókolta szabadkozó beosztottját. Aztán az egész olyan váratlanul és kapkodva történt, hogy közben nem észlelték, mikor verték le az asztalról az irodaszereket meg a lámpát, amely darabokra törve hevert a földön. Lóránt izzadt és kócos volt, Ildi blúzáról meg leszakadt a felső gomb. – Úgy szállt el ez a harminc év, hogy szinte észre se vettem – mormolta magában Lóránt –, mintha a múlt héten lett volna az a bódító május elseje. Emlékeiben összemosódott a régi ünnepség a minapival, amikor a munkatársakkal együtt köszöntötték Ildit a születésnapján, az utolsón. A karcsú, ígéző tekintetű asszony jókedvűen tréfálkozott, nevetve közölte, hogy nem enged a negyvennyolcból, most már élete végéig, örökre ennyi marad. Ránctalan, pirospozsgás arcán pajkos gödröcskék képződtek a huncut kacajtól. Pezsgővel koccintottak. A félszáraz Törley aranylón gyöngyözött a hosszú pohárban. A sötétkék kiskosztümbe öltözött főkönyvelő a koccintás után lassan emelte ajkához az italt, közben kérdően és kacéran rámosolygott az elnök úrra, aki úgy érezte, hogyha próbálkozna nem utasítaná vissza újbóli közeledését. László Lóránt megdörzsölte a szemét, majd ismét behallgatott a tisztelendő kenetteljes prédikációjába, és közben azon morfondírozott, ha tehetné, önmagának milyen halálnemet választana: reménykedő és kitartó küzdelmet a rákkal, vagy a váratlan és végzetes agyvérzést. Az utóbbira szavazott.

A szertartás végén az emberek pusmogó párokba rendeződtek, majd a pocsolók között bóklászva követték az atyát és a lassan gördülő halottas kocsit.

László Lóránt még a gyászmenet indulása előtt kijött a ravatalozóból, mert légszomja támadt. Talán a tömjénfüst tette, vagy a régi emlékektől szorult össze a szíve, maga sem sejtette. Életében most érzett először szorítást a szegycsontja mögött. Kinn, a szabadban, a friss, tavaszi szélben kitágult és kitisztult a tüdeje, enyhült a szívébe markoló görcs. Mire felocsúdott sietnie kellett, hogy beérje a hosszúra nyúlt emberkígyót. Titkárnője a menet

végén egyedül andalgott. Lóránt mögötte lépdelt, és közben egykedvűen nézte a fiatalasszony vállra omló, fonott, fekete fűrtjeit és fiúsan feszes, keskeny csípejét.

A hallgatag tömeg kört képezett a mély gödör körül. Lóránt meg kissé távolabb, egy gaztól felvert dombon egyensúlyozva szemlélte az embereket, a mohos köveket és a csendes, szomorkás tájat. Felnézett az égre, és akkor egy szárnyaló fehér galambra lett figyelmes. Szokatlan volt, ahogy a magasban, éppen a sír fölött röpdös-tek, a déli nap sugaraitól hol hófehérnek, hol ezüstszürkének látta csillogó tollukat. Szinte fürdöttek a fényben, élvezték a langyos lég simogatását.

A sírásók leeresztették a koporsót, fehér paplant tettek a fedelére, hogy az élőket ne borzassa el a fekete göröngyök vészjósló dübögése, aztán elegyengették a hantot, beszúrták a porhanyós földbe a lakkozott, barna fejfát és feltornyozták a koszorúkat. Mire végeztek, László Lóránt már a murvával felszórt, sáros sétányon a kijárat felé si-tett. A kuratórium soros ülését délután kettőre hívta össze.

ÉLETÜNKET DÍSZÍTÓ VIRÁGOK

Ma este végre kiderült a titkod. Hátul, az egyik emeletes ágyban rejtettek el a lurkók, így pokróc alá bújva ki-hallgathattalak. Meghökkenett Réka vallomása, de nem fűztem hozzá megjegyzést, összeszorítottam az ajkam, aztán visszadőltem mellé a földre. Hanyatt feküdtünk, fogtuk egymás kezét és bámultuk a Göncölszekeret. Selymes fűrtjei a fülemet cirógatták. A kormos felhők mögül kisvártatva kibújít a kerek képű, cinkos hold, bevilá-gította a tisztást. A fenyők sötét karéjban álltak mögöttünk. Teli tüdővel szívtam magamba a nyirkos hasábok nyers szagát és a vadvirágok illatát. Virradatig mesélt, néha fullasztotta az emlék, fura mód, még ekkor is, szabatosan, tanárosan fogalmazott, közben megsimogatta homlokomba hulló hajam, ahogy a buksi nebulókkal szokás, és fél-hangosan önmagát korholva firtatta, hogy miért is terhel mindezzel engem. Derengett. Élesen metsző fénycsik je-lent meg az ég alján, vissza kellett térnünk a táborba. Fölkönyökölttem és búcsúzóul szájon csókoltam. Átkarolta a nyakam, belém csimpaszkodott, még szorosabban ölelt, mint az éjjel, és csak arra kért, hogy egy hónap múlva, szeptember huszadikán hatkor a Városligetben ismét lássuk egymást.

Kora reggel hangos dudaszóval megérkezett a rozoga, bérelt busz. Véget ért a nyári tábor.

Két héttel korábban osztálynyi zabolázatlan, kujtorgó kis kamaszt, karámból kitörő, viháncoló csikókat bíztak rám. Az ifjú titánra, a jövő pedagógusra is ugyanannyit, mint a többi, tapasztalt tanárra. Takarodó tízkor volt, aztán reggelig a zászlónál posztolt a soros őrség. Természetesen én adtam a legtöbb éjszakai ügyeletet. A többi körlettől eltérően az enyémben mégis mindig halotti csend honolt, távozásom után a diákok moccanni se mer-tek, nem dúlt párnacsata, pirkadatig még a mosdóba se mentek ki. Elképedtek az idősebb kollégák, ilyen fegyel-met csak a táborvezető, a daliás birkózóbajnok tudott tartani spártai módszereivel, nálam ezzel szemben senki sem kapott körmöst, sem kokit, még csak tízperces békaügetést sem szabtam ki büntetésül.

Az utolsó este ismét én felügyeltem az öröket. A tábortüznél kuporogtunk, csak az ágak ropogtak halkán. Né-mán a kihunyó, vörösén izzó zsarátnokokra meredtünk. Hűvösödött. Réka a kabátjáért indult. Az épület sarká-nál értem utol, derékon ragadtam, aztán megmarkoltam telt mellét. Megfordult, pofonra számítottam, de ehe-lyett hozzám tapadt. Átöleltem, hevesen haraptam a száját. Tizennégy nap elfojtott szenvedélyét akartam pótolni néhány perc alatt. – Gyere – szólt kibontakozva ölelésemből, és sietve húzott maga után a közeli rétre. Felhajtotta a szoknyáját és már eggyé is forrtunk. Később, mint aki mély álomból ocsúdik, fedeztem csak fel, hogy hol is vagyunk. A friss farakás oltalmában hevertünk a csupasz fűvön. Izzott a teste, vadul, mohón, szédülten szeret-keztünk. Aztán szaggatottan, szinte fuldokolva szakadtak ki belőle a szavak. Férje öngyilkosságáról beszélt, a fürdőszoba hideg kővén heverő borotvaéles konyhakésről, a forró vízzel teli véres kádról, a Kolozsvárról áttele-pült latin–görög szakos tanár sápadt arcáról, fénytelen szeméről, csapzott hajáról, aki elhaló hangon, halovány mosollyal a tébolyultan sikoltó miértekre is csak Senecát citálta: „Florem decoris singuli carpiunt dies”. Kitalált, hideglelés kísértethistóriáim, amelyekkel lefekvés után szórakoztattam és egyúttal fegyelmeztem neveltjeimet, tündérmeséknek tűntek a valós iszonyathoz képest, ám azon az éjen én nem riadtam meg a történetek hallatán,

nem is viszolyogtam az élém tárt véres tragédiától, inkább izgatott, hergelt a halál lehelete, fokozta a testemben tomboló érzéki vágyat.

Hazafelé a buszban előttem ült a fiatal, fekete hajú özvegy. Fiát átkarolva időnként hátranézett. Találkozott a tekintetünk, de az út alatt egyszer sem szólt hozzám, pillantása lázas, estéli kalandunkat és a haldokló férj utolsó mondatát idézte eszembe. Az a nap az életünket díszítő virágokból leszakított egyet, egy gyönyörűt, egy borzongtatót, egy felejthetlent.

Hamar elszállt a nyár. Álmomban Rékával repültem, mámorosan gondoltam rá, szeptemberen meg szinte szüntelen szólígtattam magamban, imaként mormoltam nevét, a találkára mégsem mentem el. Talán a Senecát idéző árnyalak állt közénk? Ifjúi szenvedélyem lanyhult el netán, vagy a felelősségtől félve menekültem messze? Nem tudom. Nem tudhatom. Soha többé nem láttuk egymást.

Mint gyors homokszemek peregtek az évek, sodort magával a tanulás, majd a munka és a család ezernyi gondja, baja. Nem kerestem, nem kutakodtam utána, de szeptember végén néha eszembe jutott a nyár éji, csillagos égbolt, a hamvadó hasábok fénye, lágyan lengő haja és forró, szomjas öle, és már sajnáltam végzetes vétkeimet, jóvátehetetlen mulasztásomat. Aztán ahogy korosodni kezdtem, egyre bizonyosabbá vált bennem a felismerés, hogy nem én hódítottam meg ezt a csodaszép, kék szemű tündért, ahogy korábban, ifjonti hetykeséggel képzeltem, ő választott ki engem a kegyéért versengő, koslató kanok közül, ő akarta azt, hogy az enyém legyem és egyre kevésbé találtam feleletet arra, hogy miért is tette, miért is kockáztatott akkor ott oly sokat ezért.

Évtizedek múltán kortárs festők tárlatán találkoztam újra Réka pufók fiával, aki időközben ismert műtörténész lett. Kedélyesen elevenítettük fel a hajdan volt nyári élményeket: a számháborúkat, az indiánosdit és az esti tábortüzeket. Közömbös hangszínnel próbáltam anyja után tudakozódni. Eltöprengett a válaszon. – Ő már nagyon rég elhagyott minket, még akkor karácsonykor, a vidám vakáció után. Szerencsére keveset szenvedett – közölte befejezésként tárgyyszerűen. Sarkon fordultam, lesétáltam a Múcsarnok lépcsőin, emlékeimbe merülve kerültem meg a békanyálás csónakázótavat, aztán a susogó platánok tövében szórakozottan az órára néztem: szeptember huszadika, délután hat óra volt. A lombok között zajosan csiviteltek a verebek.